

บทบาทของหนังสือพิมพ์มุสลิม: กรณีศึกษา หนังสือพิมพ์กัมปง

The Roles of Muslim Newspaper: A Case Study of Kampong Newspaper

สิริพร เกตุประสิทธิ์¹ ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง² และ สิริกร กาญจนสุนทร³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ ประเภท และปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ กัมปง และศึกษาการนำเสนอหลักการอิสลามในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ตาราง บันทึกข้อมูลและเนื้อหาในหนังสือพิมพ์กัมปง ตั้งแต่ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2546 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 รวมทั้งสิ้น 41 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หน่วยการวัดปริมาณพื้นที่เป็นตารางนิ้ว และการวิเคราะห์เนื้อหาตาม หลักการอิสลาม

ผลการวิจัย พบว่าหนังสือพิมพ์กัมปงมีการนำเสนอเนื้อหาเป็นรูปแบบการโฆษณามากที่สุด รองลงมาได้แก่ รูปแบบบทความ ข่าว การสัมภาษณ์ รูปแบบอื่นๆ บทบรรณาธิการ และการประชาสัมพันธ์ เมื่อจำแนกตามประเภท ของเนื้อหา พบว่าเป็นด้านการโฆษณามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านการแพทย์- สาธารณสุข ด้านต่างประเทศ ด้านอื่นๆ ด้านศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการเกษตร และเทคโนโลยีการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปะ-วัฒนธรรม-บันเทิง กฎหมาย การ ประชาสัมพันธ์ ด้านวิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี-สารสนเทศ-ดาราศาสตร์ ด้านกีฬา และด้านประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ พบว่ามีการนำเสนอหลักการอิสลามในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์กัมปงครบทุกข้อ เช่น หลักศรัทธา พบเกี่ยวกับพระเจ้า มากที่สุด รองลง คือ ศาสนา คัมภีร์กุรอาน กฎแห่งความดีความชั่ว วันศุกร์ท่ายและวันพืนคืนชีพ และมาลาอิกะฮ์ หลัก ปฏิบัติ พบเกี่ยวกับการละหมาดมากที่สุด รองลงมา คือ การบริจาคทาน การถือศีลอด ฮัจญ์ และการปฏิญาณตน

คำสำคัญ: บทบาท, หนังสือพิมพ์, ศาสนาอิสลาม, มุสลิม

¹ นิสิตปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The objectives of this article were to study the form, type, and quantity of the content presented in the Kampong Newspaper, as well as its content covering Islamic principles. Tools used to collect the data consisted of coding sheets and the newspaper content. The sample used in this study was Kampong Newspaper from May 2003 issues to February 2008 issues, totally forty-one issues. In the data analysis, the unit of measurement was square inch. Content analysis was concerned with the principles of Islam in the newspaper.

The results found that Kampong Newspaper's layout design was mostly advertising. Articles, news, interviews, miscellaneous, editorials, and publicity took fewer spaces. The type of content was also mostly advertising, followed by topics ranging from society, politics, medical-health, international, religious-ethics-moral, economics, education, agriculture & agricultural technology, natural resources & environment, arts-culture-entertainment, laws, science-technology-information-astronomy, sports, and history. Moreover, it found that the principles of faith mainly focused on God, followed by the Prophet, the Qur'an, the rules of good and evil, the last day and after the last day of resurrection, and the Presenter from God. The principles of practices mostly dealt with prayers, followed by charity, fasting, and the Haji.

Keywords: Role, Newspaper, Islam religion, Muslim

1. บทนำ

หนังสือพิมพ์มีลักษณะเฉพาะตัวหลายประการที่พิเศษกว่าสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะมีข้อด้อยในเรื่องของเวลาออกอากาศ (Air Time) ที่มีจำกัด และยังสามารถเสนอข้อมูลในรูปแบบของข่าวและรูปแบบอื่นๆ ได้ เช่น รูปแบบของบทความ บทวิเคราะห์ สารคดี การ์ตูน การแสดงให้เห็นตารางและภาพถ่าย และอื่นๆ อีกทั้งราคาไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ดังนั้น คนทั่วไปทุกฐานะ อาชีพ จึงซื้อหาหนังสือพิมพ์ได้ นอกจากนี้ ยังพกพาสะดวก สามารถอ่านได้ทุกที่ เมื่ออ่านแล้วส่งต่อให้ผู้อื่นอ่านได้ง่าย

สำหรับคุณสมบัติของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อเก่าแก่ที่ถือกำเนิดขึ้นก่อนสื่อมวลชนอื่น และตัวอักษรได้รับการตีพิมพ์ลงกระดาษอย่างถาวร มีหลักฐานระบุเจ้าของและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และสามารถใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ได้บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน บันทึกข้อคิด ความเห็นต่างๆ ในแต่ละยุคสมัย จนกระทั่งมีผู้กล่าวว่าหนังสือพิมพ์เป็นเอกสารที่บันทึกประวัติศาสตร์รายวัน นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ยังสามารถให้บริการแก่ชุมชนได้ เช่น การประชาสัมพันธ์เรื่องราวต่างๆ การตีพิมพ์โฆษณา ทั้งโฆษณาในท้องถิ่น โฆษณาย่อยและโฆษณาทั่วไป รวมถึงสามารถสะท้อนคุณค่าด้านวรรณกรรม โดยภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์มีลักษณะเฉพาะตัว ไม่ว่าจะเป็นภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าว เขียนบทความ สารคดี และอื่นๆ ในส่วนของข้อเขียนที่ใช้ภาษาอย่างมีคุณภาพ ผู้อ่านได้รับอรรถรสทางภาษาควบคู่ไปกับความรู้ความบันเทิง ซึ่งอรรถรสนี้จะแตกต่างจากภาษาที่ใช้ในหนังสือหรือข้อเขียนอื่นๆ (สุภาณี นิตยเสมอ, 2543: 1-2)

หนังสือพิมพ์จึงเป็นช่องทางการสื่อสารอีกทางหนึ่งที่เชื่อมโยงระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร โดยมีผู้สื่อข่าว ผู้เขียนเรื่องราวต่างๆ ในหนังสือพิมพ์เป็นผู้คัดกรอง ถ่ายทอดเนื้อหาสู่ผู้อ่าน หนังสือพิมพ์ไม่ได้ทำหน้าที่แค่เพียงสื่อสารไปที่ผู้อ่านแค่เพียงฝ่ายเดียว บางครั้งผู้อ่านก็เป็นผู้สะท้อนสื่อสารกลับมาเช่นกัน ความเชื่อมโยงนี้ทำให้หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อสังคมและเป็นภาพสะท้อนของสังคมด้วยว่า มีอะไรเกิดขึ้นบ้างในสังคม ขณะนี้คนในสังคมทำอะไร คิดอะไร และรู้สึกอย่างไร หนังสือพิมพ์จึงเปรียบเสมือนกลไกหนึ่งที่หล่อหลอมให้คนในสังคมคิด มอง หรือมีความรู้สึกร่วมกันและชี้นำว่าสังคมจะเป็นไปในทิศทางใด ทั้งนี้ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์จะเป็นตัวกำหนดถึงกลุ่มเป้าหมายหรือผู้อ่านค่อนข้างชัดเจน

หนังสือพิมพ์ที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาโดยมีกลุ่มเป้าหมายที่จำเพาะเจาะจง เรียกได้ว่าเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทเฉพาะกลุ่ม (Specialized Newspaper) ซึ่งหนังสือพิมพ์แนวนี้จะมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งหรือเผยแพร่ความเคลื่อนไหวของกลุ่มตนเอง หรือกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องเดียวกัน เช่น หนังสือพิมพ์แนวข่าวกีฬา หนังสือพิมพ์แนวบันเทิง เป็นต้น หรือหนังสือพิมพ์แนวข่าวคราวและกิจกรรมความเคลื่อนไหวของผู้นับถือศาสนาอิสลาม เช่น หนังสือพิมพ์ทางนำ และหนังสือพิมพ์กัมปง เป็นต้น

หนังสือพิมพ์กัมปง เป็นหนังสือพิมพ์รายเดือน ที่มีกลุ่มเป้าหมายในเบื้องต้นเป็นผู้รับถือศาสนาอิสลามหรือเรียกว่ามุสลิม ซึ่งต่อมาได้ขยายกลุ่มเป็นผู้รับถือศาสนาอื่นด้วย มีการนำเสนอข่าวสาร บอกกล่าวเรื่องราวในสังคมของมุสลิมทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการให้ความบันเทิง โดยมีบทบัญญัติของศาสนาอิสลามเป็นหลักการหรืออุดมการณ์อันสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางการทำงาน ฉะนั้น คณะผู้จัดทำหนังสือพิมพ์จึงต้องมีความรู้หรือแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือในทางศาสนา ส่งผลให้เนื้อหาที่นำเสนอออกมาเป็นทั้งข้อชี้แนะ คำแนะนำ หลักฐาน การตัดสินใจข้อควรปฏิบัติหรือปฏิเสธ และสามารถนำไปอ้างอิงได้ สำหรับการเผยแพร่จะแจกจ่ายฟรีให้แก่บุคคลทั่วไป โดยจะจัดวาง

ในสถานที่สำคัญ เช่น มัสยิด ร้านอาหารมุสลิม ชมรมมุสลิมในสถาบันการศึกษา และจัดส่งให้ผู้สมัครเป็นสมาชิก หนังสือพิมพ์กัมปง ซึ่งรายได้หลักของหนังสือพิมพ์นี้มาจากค่าสมัครสมาชิกและโฆษณาที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์กัมปง (อิซา นิยม, 2551)

ด้วยลักษณะเฉพาะตัวของหนังสือพิมพ์กัมปงที่ไม่อาจนำเสนอสื่อ ข้อความ รูปภาพใดๆ ที่ขัดต่อหลักการศาสนา ตลอดจนรูปแบบการเผยแพร่ จึงทำให้หนังสือพิมพ์กัมปงแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ในท้องตลาดทั่วไปที่สามารถนำเสนอเรื่องราวต่างๆ โดยอยู่บนพื้นฐานหลักการที่ไม่คิดกฎหมาย ไม่ผิดจรรยาบรรณ โดยมีได้นำศาสนามาเป็นประเด็นของการทำงาน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์กัมปงว่ามีบทบาทของการทำหน้าที่สื่อมวลชนอย่างไร โดยวิเคราะห์บทบาทจากรูปแบบ ประเภท และปริมาณพื้นที่ของเนื้อหา รวมทั้งศึกษาการนำเสนอหลักการอิสลาม (ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์, ม.ป.ป) ในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์กัมปงด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบ ประเภท และปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์กัมปง
2. เพื่อศึกษาการนำเสนอหลักการอิสลามในหนังสือพิมพ์กัมปง

3. การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

3.1 ประชากรในการศึกษา ได้แก่ หนังสือพิมพ์กัมปงฉบับแรกที่เผยแพร่ในเดือนพฤษภาคม 2546 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2551 จำนวน 41 ฉบับ โดยผู้วิจัยศึกษาทุกฉบับ เพื่อให้เห็นถึงความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบทบาทและเนื้อหาของหนังสือพิมพ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ตารางบันทึกข้อมูล (coding sheet) และเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ทุกเรื่อง ทั้งที่เป็นตัวอักษรและภาพ

หน่วยที่ใช้วัดพื้นที่เนื้อหา เป็นตาราง และหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นรายเรื่อง โดยยึดเอาเรื่องทั้งหมดเป็นหน่วยวิเคราะห์เพียงหน่วยเดียว และแบ่งตามรูปแบบการนำเสนอและประเภทเนื้อหาที่กำหนด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์กัมปง โดยแบ่งเนื้อหาเป็นประเภทต่างๆ เช่น ข่าว บทบรรณาธิการ บทความ สัมภาษณ์ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ และอื่นๆ จากนั้นจึงวัดพื้นที่ของแต่ละเนื้อหาที่นำเสนอ โดยใช้หน่วยวัดเป็นตารางนิ้ว แล้วนำมาคิดเป็นร้อยละ (percentage) ของพื้นที่ทั้งหมดของเนื้อหาในหนังสือพิมพ์กัมปง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาเรียงลำดับจากมากไปน้อย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ โดยใช้การวิเคราะห์แบบเชิงสถิติร้อยละ มาอธิบายการนำเสนอเนื้อหาในด้านขนาดพื้นที่ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) มาอธิบายวิเคราะห์ตัวสารและลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อสังคม

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทเนื้อหา รวม 5 ปี ระหว่างฉบับที่ 1 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 ถึงฉบับที่ 52 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 จำนวน 41 ฉบับ (จากจำนวนทั้งหมด 52 ฉบับ)

รหัส	ประเภทเนื้อหา	รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา (ตารางนิ้ว)							รวม
		1. ข่าว	2. บทบรรณาธิการ	3. บทความ	4. สัมภาษณ์	5. โฆษณา	6. ประชาสัมพันธ์	7. อื่นๆ	
1	ต่างประเทศ	4,717.8	-	3,369.8	257.3	-	-	506.3	8,851.20
2	การเมืองการปกครอง	1,620.1	298.0	8,633.3	2,324.2	-	154.6	2,574.1	15,604.30
3	เศรษฐกิจ	912.4	-	3,043.9	365.0	-	55.0	285.2	4,661.50
4	สังคม	1,198.3	1,674.1	9,853.8	3,706.7	-	38.1	1,243.9	17,714.90
5	วิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี สารสนเทศ-ดาราศาสตร์	96.3	-	703.9	-	-	-	-	800.20
6	ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม	123.6	-	4,877.8	438.7	-	-	105.8	5,545.90
7	การศึกษา	403.9	-	1,694.9	1,253.4	-	-	67.7	3,419.90
8	ศิลปะ-วัฒนธรรม-บันเทิง	58.1	-	1,556.0	136.2	-	120.9	324.6	2,195.80
9	กฎหมาย	-	-	2,085.3	-	-	-	-	2,085.30
10	กีฬา	322.1	-	188.3	-	-	-	-	510.40
11	การเกษตรและ เทคโนโลยีการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	30.0	35.6	2,847.6	434.1	-	-	40.3	3,387.60
12	การแพทย์-สาธารณสุข	3,449.0	-	7,531.7	-	-	520.9	121.9	11,623.50
13	ประวัติศาสตร์	-	-	267.2	-	-	-	-	267.20
14	การโฆษณา	-	-	61.3	-	69,647.7	-	931.5	70,640.50
15	การประชาสัมพันธ์	280.3	-	-	-	-	1,091.6	6.0	1,377.90
16	อื่นๆ	100.8	1,756.5	1,541.4	1,867.1	-	98.7	1,451.1	6,815.60
	รวม	13,312.7	3,764.2	48,256.2	10,782.7	69,647.7	2,079.8	7,658.4	155,501.7
	ร้อยละ	8.6	2.4	31.0	6.9	44.8	1.3	4.9	100.0

4.1 รูปแบบ ประเภท และปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์กัมปง

ผู้วิจัยได้ศึกษา รูปแบบ ประเภท และปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์กัมปง โดยแบ่งแยกเนื้อหาตามเกณฑ์ที่จัดทำขึ้น ใช้หน่วยในการวัดปริมาณพื้นที่เป็นตารางนิ้ว นำเสนอในรูปของร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์กัมปง พบว่าตลอดระยะเวลาการทำงานทั้ง 5 ปีของหนังสือพิมพ์กัมปงมีพื้นที่การนำเสนอเนื้อหาทั้งหมด เท่ากับ 155,501.7 ตารางนิ้ว แบ่งการนำเสนอ เป็น 2 ส่วน ดังนี้

รูปแบบการนำเสนอ พบการศึกษา ดังนี้ (เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย)

- 1) การโฆษณา มีพื้นที่จำนวน 69,647.7 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 44.8
- 2) บทความ มีพื้นที่จำนวน 48,256.2 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 31.0
- 3) ข่าว มีพื้นที่จำนวน 13,312.7 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 8.6
- 4) การสัมภาษณ์ มีพื้นที่จำนวน 10,782.7 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 6.9
- 5) รูปแบบอื่นๆ มีพื้นที่จำนวน 7,658.4 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 4.9
- 6) บทบรรณาธิการ มีพื้นที่จำนวน 3,764.2 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 2.4
- 7) การประชาสัมพันธ์ มีพื้นที่จำนวน 2,079.8 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 1.3

การนำเสนอเนื้อหา พบการศึกษา ดังนี้ (เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย)

- 1) การโฆษณา มีพื้นที่จำนวน 70,640.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 45.4
- 2) สังคม มีพื้นที่จำนวน 17,714.9 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 11.3
- 3) การเมืองการปกครอง มีพื้นที่จำนวน 15,604.3 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 10.0
- 4) การแพทย์-จริยธรรม ศีลธรรม มีพื้นที่จำนวน 5,545.9 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 3.5
- 5) ต่างประเทศ มีพื้นที่จำนวน 8,851.2 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 5.6
- 6) อื่นๆ มีพื้นที่จำนวน 6,815.6 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 4.3
- 7) ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม มีพื้นที่จำนวน 5,545.9 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 3.5
- 8) เศรษฐกิจ มีพื้นที่จำนวน 4,661.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 3.0
- 9) การศึกษา มีพื้นที่จำนวน 3,419.9 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 2.2
- 10) การเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่จำนวน 3,387.6 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 2.2
- 11) ศิลปะ-วัฒนธรรม-บันเทิง มีพื้นที่จำนวน 2,195.80 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 1.41
- 12) กฎหมาย มีพื้นที่จำนวน 2,085.30 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 1.34
- 13) การประชาสัมพันธ์ มีพื้นที่จำนวน 1,377.90 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 0.89
- 14) วิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี-สารสนเทศ-ดาราศาสตร์ มีพื้นที่จำนวน 800.20 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 0.51
- 15) กีฬา มีพื้นที่จำนวน 510.40 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 0.33
- 16) ประวัติศาสตร์ มีพื้นที่จำนวน 267.20 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 0.17

4.2 การนำเสนอหลักการอิสลามในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์กัมปง

ผู้วิจัยนำหลักการศาสนาอิสลาม มาวิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ทุกเรื่อง พบผลการศึกษาดังนี้

1. หลักศรัทธา 6 ประการ ได้แก่

1) การศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียว คือ อัลลอฮ์ พบว่าการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์กัมปง ปรากฏข้อเขียนหรือความคิดเห็นทั้งโดยตรงและโดยอ้อมที่กล่าวถึงพระเจ้าเป็นเจ้าเป็นที่พึ่ง ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นทางออกของการแก้ปัญหา และนำเสนอในรูปแบบของบทความ ได้แก่ คอลัมน์วิถีชีวิต รองลงมา คือการสัมภาษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...คุณป้าของผมเสียชีวิตลงไปแล้ว ทั้งๆ ที่อายุเพิ่งจะ 40 ต้นๆ...ชีวิตของเราเป็นสิทธิของอัลลอฮ์...ชีวิตในโลกคุณยານี้ช่างรวดเร็วทันใจ” (บทบรรณาธิการ, ยินเสียงครูแอบบน คลื่นเอฟ.เอ็ม ป.1 น.5 น.3)

“...พ่อแม่ต้องมีศาสนาและสอนศาสนาให้ลูก ลูกต้องรู้จักอัลลอฮ์ (ซบ.) พ่อแม่ต้องมีแบบอย่างของอิสลามให้ลูกปฏิบัติตาม ลูกจึงจะเป็นคนดี...” (คอลัมน์โลกของเด็ก, มุมเด็ก ป.1 น.10 น.21)

2) การศรัทธาในบรรดามลาอิกะฮ์ของพระเจ้า พบในรูปแบบของบทความซึ่งแทรกอยู่ในเนื้อหาอื่นๆ แต่มีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นความศรัทธาที่อยู่ในจิตใจ และไม่มีข้อปฏิบัติให้มนุษย์ต้องแสดงออกดังเช่น การศรัทธาต่อพระเจ้า โดยการกล่าวปฏิญาณตน การละหมาด การถือศีลอด การจ่ายซากาตและทาหัจญ์ หรือการศรัทธาต่อศาสดา โดยการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติของศาสดา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...เล่าจากอาอิชะหุ (รค.) จากท่านนบี (ซล.) ได้กล่าวว่า ยิบรียิลคงส่งเสียข้าพเจ้าในเรื่องเพื่อนบ้าน จนข้าพเจ้าคิดไปว่า ยิบรียิลคงจะให้เพื่อนบ้านได้รับมรดก...” (คอลัมน์ภูมิปัญญา กัมปง ป.3 น.24 น.20)

“...ธรรมชาติถูกมนุษย์ทำลายไปมากมายแล้ว เมื่อไหร่มนุษย์จะหยุดทำลายและให้สิ่งดีๆ คืนกลับสู่ธรรมชาติบ้าง อย่าให้เป็นเช่นคำกล่าวของบรรดามลาอิกะฮ์ (เทวดา) ที่กล่าวกับพระเจ้าว่า ‘พระองค์จะทรงสร้าง (มนุษย์) ผู้ที่จะก่อความเสียหายและหลังเล็ดกันบนแผ่นดินกระนั้นหรือ’... (คอลัมน์แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิม, ปุ่มะพร้าว ป.4 น.42 น.21)

3) การศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ทั้งหลายของพระองค์ พบในรูปแบบของบทความ คอลัมน์ ซึ่งกล่าวถึงการสร้างโลก วิถีชีวิตอันเป็นจริงตั้งแต่การเกิด การอยู่ร่วมกัน จนกระทั่งการตาย เช่น การกำเนิดมนุษย์จากก้อนเลือด การสร้างมนุษย์ให้เป็นเพศชายเพศหญิง การแต่งงาน มรดก กฎแห่งการอยู่ร่วมกันในสังคม การปกครอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...อย่างในอัลกุรอานซูเราะห์บากอเราะห์ อายะห์ที่ 29 ถ้าผมจำไม่ผิดนะครับ อัลลอฮ์

บอกว่า พระองค์ทรงสร้างทุกสิ่งบนโลกนี้เพื่อผู้เจ้า ทำให้เราได้เห็นเลยว่า ไม่มีอะไรที่
เลยที่อัลลอฮ์ทรงสร้างขึ้นมาแล้วไม่ใช่ของมนุษย์...” (คอลัมน์ศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตร ป.3 ฉ.21 น.18)

“เมื่อพิจารณาในคัมภีร์อัล-กุรอานและหลักนิติศาสตร์อิสลาม (ชะรีอะฮ์) จะเห็นได้ว่า
เป้าหมายสูงสุดของวิสัยทัศน์แบบอิสลามนั้น ไม่สามารถยอมรับอุดมการณ์บริโภคนิยม
ในสังคมทุนนิยมสมัยใหม่ได้...” (คอลัมน์อิสลามกับสังคมบริโภคนิยม ป.5 ฉ.42 น.19)

4) การศรัทธาในบรรดาศาสดา พบส่วนมากในรูปแบบของบทความ ที่จะมีการยกตัวอย่างชะเคาะฮ์ที่
ท่านศาสดาเคยพูดไว้ มาชี้แนะหรือเป็นแนวทางแก้ปัญหา หรือการให้ศึกษาหาความรู้ตั้งแต่อยู่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ
แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก หรือการที่ท่านบิไม่ได้ห้ามปรามเมื่อมีคนนำเกรงตัวผู้
ของต้นอินทผลัมมาผสมกับต้นอินทผลัมเทศเมีย โดยกล่าวว่าสิ่งนี้ (การผสมพันธุ์อินทผลัม) ท่าน (ชายผู้นั้น) ยอมรับ
ดีกว่าเรา (นบี) แสดงถึงความอ่อนน้อม การยอมรับ ให้เกียรติและยกย่องในความสามารถของผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีกร
กล่าวถึงศาสดาท่านอื่น เช่น ศาสดาอาดา ศาสดาอิซา (เยซู) ศาสดามูซา (โมเสส) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...เมื่อเรารู้ว่าพี่น้องมุสลิมะฮ์ของเรากำลังทำลายศาสนาที่สูงส่งของอัลลอฮ์ตะอาลา ด้วย
กับอาภรณ์อันทรงเกียรติ ดังที่ท่านบิมุฮัมมัด (ศ็อลลา) ได้กล่าวว่า ผู้ใดในหมู่พวกท่านเห็น
ความชั่ว จงเปลี่ยนแปลงมันด้วยมือ (อำนาจหน้าที่) ถ้าไม่สามารถก็ด้วยลิ้น (คำพูดตักเตือน)
ถ้าไม่สามารถก็ด้วยใจ (รังเกียจ) นั่นคืออหฺมานขั้นต่ำที่สุด และนี่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพี่น้อง
มุสลิมทุกคนที่จะต้องช่วยกัน...” (บทบรรณาธิการ ป.1 ฉ.7 น.3)

“...ตามหลักการอิสลามแล้ว อะไรก็ตามที่ศาสนาห้าม มันก็ยังคงเป็นสิ่งต้องห้ามอยู่วันยังค่ำ
ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปเพียงใดก็ตาม กว่า 1,400 ปี คำสอนคำสั่งที่ท่านศาสนทูตได้
สอนไว้ยังคงต้องได้รับการพิทักษ์โดยฝ่ายคุณธรรม...” (คอลัมน์ทำเพื่อลูกเพื่อหลาน,
จุดเริ่มต้นความพ่ายแพ้ของฝ่ายคุณธรรม ป.1 ฉ.10 น.14)

5) การศรัทธาในวันสุดท้าย (วันสิ้นโลก) และวันแห่งการฟื้นคืนชีพ พบเนื้อหาที่ใช้เป็นข้อสรุป
ของเรื่องหรือประเด็นที่เกิดขึ้น ที่ไม่อาจแก้ไขอะไรได้ จึงบอกในลักษณะว่าให้ไปชดเชยกันในโลกหน้า หรือสัญญา
ที่บอกถึงวันใกล้สิ้นโลก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ผู้ทรงกรุณาผู้ทรงเมตตาเสมอ พี่น้องชาวกัมปงผู้ร่วมศรัทธาทุก
ท่าน บันทีกีสานามิ ควรจะได้เป็นบทเรียนก่อนถึงสถานการณ์จริงดังที่อัลลอฮ์ได้ทรงบอก
มนุษยชาติไว้ในบทอัลวาเกอะฮ์ โองการที่ 4-7 ว่าเมื่อแผ่นดินถูกไหวอย่างสะท้านและภูเขาถูก
ให้แตกกลายเป็นเสี่ยงๆ จนมันเป็นฝุ่นปลิวว่อน...” (คอลัมน์ที่ทำการกัมปง, บันทีกีสานามิ ป.
2 ฉ.20 น.4)

“...เมื่อกำหนดวาระแห่งความตายของพวกเขาได้มาถึง พวกเขาไม่สามารถเลื่อนเวลาออกไปให้ช้าแม้เพียงสักชั่วโมงเดียว หรือรีบเร่งให้มาถึงก่อนก็ตาม... (อัลกุรอาน 10:49)” (วิถีมุสลิม, ป.5 ฉ.50 น.28)

6) การศรัทธาในกฎแห่งความดีความชั่วจากอัลลอฮ์ พบงานเขียนลักษณะนี้จำนวนน้อย แต่จะเป็นอุดมการณ์การทำงานของคณะทำงานที่มีบรรทัดฐานของการตัดสินคุณค่าของเนื้อหาของสารด้วยกฎของพระเจ้าว่าสิ่งใดดี เป็นที่อนุญาตในทางศาสนาหรือสิ่งใดเป็นที่ห้ามในหลักการอิสลาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ไม่ได้พยายามที่จะกล่าวอะไรที่ไปขัดต่อการกำหนดสภาวะการณ์ต่างๆ ที่มาจากอัลลอฮ์ (กอดอ-กอดร์)...เพื่อให้เป็นการง่ายต่อการที่จะค้นหาภูมิความรู้บางอย่างที่ซ่อนอยู่ในแผ่นดินอันกว้างใหญ่ของอัลลอฮ์ (ซบ.)...” (คอลัมน์ปรัชญาแห่งท้องทุ่ง ภูมิปัญญาเกษตรชาวบ้าน ป.1 ฉ.10 น.9)

“คุณเคยได้ยินไหมว่าคุณกำลังใช้ชีวิตเพื่อไปนรกหรือเพื่อไปสวรรค์ คุณเคยคิดบ้างไหมว่าคุณได้ตั้งเป้าหมายว่าจะต้องเข้าสวรรค์ให้ได้ คุณเคยคิดบ้างไหมว่าคุณได้ทำอะไรอีกหลายๆอย่างที่ไม่มีความรู้ แต่แท้จริงอัลลอฮ์ เป็นผู้ที่ทรงรอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง...” (คอลัมน์เสียงที่คุณไม่ได้ยิน, ป.5 ฉ.48 น.14)

2. หลักปฏิบัติ เป็นการยืนยันความศรัทธาด้วยการปฏิบัติ หรือเรียกว่า รุกุ่นอิสลาม มี 5 ประการ

1) การกล่าวคำปฏิญาณตนว่า “ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮ์ มุฮัมมัด รอซูลุลลอฮ์” พบว่า เนื้อหาที่นำเสนอ คำกล่าวนี้มีทั้งโดยตรง และกล่าวโดยอ้อมแบบมีนัยยะของการขอมงานยอมรับอัลลอฮ์เป็นพระเจ้าและศาสนทูตคนสุดท้ายคืออนบีมุฮัมมัด ซ็อลฯ และนาจริยวัตรของอนบีมาเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...อุดมการณ์ที่ว่า ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮ์ มุฮัมมัด ร่อซูลุลลอฮ์ อุดมธรรมซึ่งเป็นยอดแห่งอุดมการณ์ดังกล่าวนี้นี่พี่น้องชาวกัมบังทั่วโลกที่เป็นสมาชิกเข้าใจซาบซึ้งเป็นอย่างดี...” (คอลัมน์ที่ทำการกัมบัง, สงคราม...จิตวิสัยแห่งการต่อสู้” ป.1 ฉ.11 น.4)

“...ไอบรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงยาเกรงอัลลอฮ์อย่างแท้จริงเถิด และจงอย่าตายนอกจากพวกเจ้าเป็นผู้ยอมจำนน (ต่ออัลลอฮ์) และพวกเจ้าจงยึดสายเชือกของอัลลอฮ์โดยพร้อมเพรียงกันและจงอย่าแตกแยกกัน...เพื่อพวกเจ้าจะได้รับแนวทางอันถูกต้อง...” (คอลัมน์กระแสน้ำ, สายโซ่แห่งการต่อสู้ ป.2 ฉ.14 น.21)

2) การนมาซหรือละหมาด (เศาะลาฮ์) พบในหลายบทความทั้งเป็นเรื่องเด่น ได้แก่ คอลัมน์วิถีมุสลิม วิธีการละหมาด และเรื่องประกอบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ บทบาทของมัศยิดที่ถูกกลืน กล่าวถึงมัศยิดซึ่งเป็นสถานที่ โดยให้ความรู้เรื่องการละหมาด การกระสุน รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในหน้าที่ของบ่าวที่ต้องแสดงออกถึงความภักดี ความกตัญญูต่อพระเจ้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...มัศยิดคือจุดศูนย์กลางของกัมบัง...มารวมกันละหมาด 5 เวลา ไหนจะมีวันศุกร์อีก

มีคุณชะห์ มีนะซีฮัด...” (บทความมัสยิด... บทบาทที่ถูกลืม ป.2 ฉ.15 น.14)

“...การทำอิบาดะห์ที่เป็นเสาหลักของศาสนานั้นก็คือ การนมาซ หรือละหมาดที่คนส่วนใหญ่
คุ้นปากกัน...” (มัสยิดบทบาทที่ถูกลืม ป.2 ฉ.15 น.10)

3) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน พบว่ามีวาระเชิญชวนหรือต้อนรับสู่เดือนอันประเสริฐ ปรากฏ
เป็นพาดหัวด้านบน หรือปกด้านหลังของหนังสือพิมพ์ เมื่อเข้าสู่เดือนรอมฎอน บทความที่เน้นเนื้อหาด้านการปฏิบัติ
ตัว ข้อห้าม ข้ออนุญาตมาบอกเล่าให้ผู้อ่านได้รับมือกับเดือนดังกล่าว เนื่องจากในหนึ่งปีจะมีเพียงหนึ่งเดือนเท่านั้นที่
ทำการถือศีลอด พบในบทบรรณาธิการ ฉบับต้อนรับรอมฎอน คอลัมน์ที่ทำการกัมปง คอลัมน์วิถีชีวิต และเมื่อใกล้
หรือหมดเดือนดังกล่าวก็จะมีข้อความอวยพรให้แก่ผู้อ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ท่านนบี ศ็อลล่าฮุ ล่าฮิม อลาลัยฮิวะลีสลาม กล่าวว่า หมู่สาวที่มีความสามารถในการเลี้ยงดูก็งแต่งงานเพราะมันเป็นการ
ป้องกันเขาให้พ้นจากการมองและเป็นการปกป้องความบริสุทธิ์ ถ้าหากไม่มี
ความสามารถก็จะถือศีลอด มันเป็นการละลายความปรารถนา...” (บทความท่านจะเผชิญหน้า
กับอารมณ์ทางเพศได้อย่างไร ป.2 ฉ.14 น.8)

“...คำว่า รอมฎอน ถูกพาดหัวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แทบทุกฉบับ ในด้านหนึ่ง เราอาจ
ตีใจที่สื่อหลักพร้อมใจกันนำเสนอหลักปฏิบัติของมุสลิม... แต่อีกด้านหนึ่งรัฐกลับใช้เดือนนี้
เป็นข้ออ้างในการเพิ่มมาตรการและจับตาความเคลื่อนไหวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”
(บทบรรณาธิการ ป.3 ฉ.26 น.3)

4) การจ่ายชะกาต พบว่าหนังสือพิมพ์กัมปงนำเสนอเนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับซากาตและเทียบได้
ว่าเป็นภาษีสังคมด้วย อีกทั้งช่วยเป็นสื่อและช่องทางให้ผู้มีมากกว่าบริจาคให้ผู้มีน้อยกว่าตามคุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับ
ซากาต พบในคอลัมน์เศรษฐกิจกัมปง คอลัมน์ช่วยเหลือเราเพื่อให้ได้ช่วยเหลือของมูลนิธิศรัทธาชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...กำลังใจที่พี่น้องมอบผ่านมูลนิธิ อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและทรัพย์สิน
ส่วนหนึ่งจะไม่สูงค่าเท่าไรนัก แต่สำหรับครอบครัวเขามีค่ามากเหลือเกิน มีอบนที่คอยหยิบ
ยื่นให้เหมือนสร้างแรงใจให้มัยมุนะห์และลูกๆ พอยิ้มได้...” (คอลัมน์ถนนชีวิต, สองมือแม่
ป.1 ฉ.5 น.14)

“...ในทางศาสนา การจ่ายซากาตเป็นวินัยบัญญัติสำคัญหนึ่งใน 5 ประการสำหรับมุสลิม
จะต้องปฏิบัติ การหลีกเลี่ยงถือว่าเป็นบาปใหญ่และเป็นการเนรคุณต่อพระเจ้า... ซากาตเป็น
ภาษีที่อิสลามกำหนดให้เป็นวินัยบัญญัติสำคัญทางศาสนา การหลบเลี่ยงไม่จ่ายซากาต อาจ
รอดพ้นจากการลงโทษของเจ้าหน้าที่รัฐไปได้ แต่ในโลกหน้าคนผู้นั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงการ
ลงโทษอันแสนสาหัสจากพระเจ้าไปได้... บทบัญญัติเรื่องซากาตนี้ถูกกำหนดในสมัยของท่าน
ศาสดามุฮัมมัดเมื่อ 1,400 ปีก่อนหน้าในอารเบีย ปัจจุบันมุสลิมทั่วโลกก็ยังปฏิบัติอยู่...”
(คอลัมน์เศรษฐกิจอิสลาม, ภาษีซากาต ป.1 ฉ.10 น.10)

5) การทำหัจญ์ พบว่ามีบทความการให้ความรู้ การเตรียมตัว เตรียมใจสู่การเดินทาง และภายหลังกลับจากฮัจญ์แล้ว ยังพบบทความที่กล่าวต่าหาญการทางานของภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการคณะของประเทศไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ช่วงอีคัลอฎฮาปีนี้ใครอยากใกล้ชิดอัลลอฮ์ อย่าลืมทาการบ้านนะครึบ ส่วนใครจะเอาเดือนดวงไหน ก็เลือกเอาตามใจชอบ แต่กั้มบงขอร้องไว้ร็อย่างว่า อย่าผลั๊กใส่พี่น้อง ไปเป็นพวกฟ็องคนอื่นเลยนะครึบ...” (คอลัมนอญญาในกั้มบง ป.1 ฉ.10 น.4)

“...หัจญ์ได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ยิ่งใหญ่ในอิสลามสองด้าน ด้านหนึ่งคือการยืนยันในเอกภาพของพระเจ้า การใช้ชีวิตทั้งหมดตามการกำหนดของพระเจ้าและการนำชีวิตทั้งหมดเพื่อพระเจ้า และในด้านที่สองคือเอกภาพและภราดรภาพของมนุษย์ เป็นการแสดงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างมนุษย์ การเป็นครอบครัวเดียวกันและการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน...” (คอลัมนวีถีมุสลิม, ความเห็นแก่ตัวในการทำควมดี ป.2 ฉ.20 น.6)

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 รูปแบบ ประเภท และปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์กั้มบง

ผลการศึกษา พบว่าตลอดระยะเวลาการทำงานทั้ง 5 ปี ของหนังสือพิมพ์กั้มบงมีพื้นที่การนำเสนอเนื้อหาทั้งหมด เท่ากับ 155,501.7 ตารางนิ้ว เป็นรูปแบบการโฆษณามากที่สุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาได้แก่ รูปแบบบทความ คิดเป็นร้อยละ 31.0 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 8.6 การสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 6.9 รูปแบบอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 4.9 บทบรรณาธิการ คิดเป็นร้อยละ 2.4 และการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 1.3

ประเภทเนื้อหาที่มีการนำเสนอมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การโฆษณา รองลงมาคือ สังคม การเมืองการปกครอง การแพทย์-สาธารณสุข และต่างประเทศ เนื้อหาที่พบน้อยที่สุด 5 อันดับจากท้ายสุด ได้แก่ ประวัติศาสตร์ กีฬา วิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี-สารสนเทศ-ดาราศาสตร์ การประชาสัมพันธ์ และกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1) บุคลากร แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1.1) ด้านปริมาณ คือ จำนวนคนอาจไม่เพียงพอต่อปริมาณงานของหนังสือพิมพ์ที่เพิ่มมากขึ้น และปริมาณคนที่ไม่คงที่ต่อการทำงานหนังสือพิมพ์

1.2) ด้านคุณภาพ คือ ประสิทธิภาพด้านการทำสื่อ ซึ่งประสบปัญหาในปีแรกที่ทุกคนไม่มีประสบการณ์หรือความชำนาญด้านการทำสื่อมาก่อน อาศัยใจรักและอุดมการณ์ที่ต้องการผลิตสื่อเพื่อมุสลิมให้เป็นกระบอกเสียงของมุสลิมในการสื่อสารไปยังมุสลิมชุมชนอื่นและคนต่างศาสนิก ต่อมาเมื่อคณะทำงานเพิ่มขึ้นและบุคลากรชุดเดิมก็มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น เป็นผลให้มีการเพิ่มเนื้อหาสาระหลายประเภทมากขึ้น เช่น ด้านข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ บทความแปล รวมถึงเนื้อหาที่มองสังคมโดยรวมไม่เจาะจงเฉพาะสังคมมุสลิมก็มียมากขึ้นเช่นกัน อีกทั้งทักษะเฉพาะด้านของบุคลากรซึ่งอาจไม่ชำนาญหรือมีประสบการณ์ในเนื้อหาเฉพาะ จึงพบเนื้อหาบางประเภทได้น้อยหรือไม่พบเลยในบางปี เช่น ด้านประวัติศาสตร์ ดาราศาสตร์ ด้านกีฬา

นอกจากนี้ ประสิทธิภาพของการบริหารงานภายในองค์กร เนื่องจากเริ่มแรกบริหารงานแบบครอบครัว ต่อมาเมื่อหนังสือพิมพ์ได้รับการตอบรับที่ดี ส่งผลต่อการเพิ่มยอดโฆษณาที่เพิ่มขึ้น และเนื้อหาสาระด้านอื่นๆ ต้องลดลงตามสัดส่วน และด้วยความอ่อนประสบการณ์ มีบางครั้งถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง การ

เปลี่ยนแปลงผู้บริหารงานหนังสือพิมพ์ก็ยังมีผลในนโยบายของรูปแบบการนำเสนอและประเภทของเนื้อหา เช่น เน้นการเสนอข่าวมากกว่าวิเคราะห์ หรือเนื้อหาโฆษณาที่ปลายปีที่ 4 พบว่าเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่มากกว่าผู้ประกอบการรายย่อย รวมถึงการต่อยอดในบางโครงการ เช่น การสร้างศูนย์ข่าวกัมปง

2) งบประมาณ พบว่า ในฉบับแรกเงินทุนมาจากการรวบรวมทุนส่วนตัว ซึ่งหนังสือพิมพ์กัมปงเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับใหม่ที่ยังไม่มีผลงานออกมาประจักษ์สู่สายตา คณะทำงานหนังสือพิมพ์จึงอาศัยเงินทุนจากเครือข่ายของตนเองที่ได้สร้างไว้สมัยที่ทำกิจกรรมมหาวิทยาลัยและฉบับต่อๆ มา เมื่อเป็นที่รู้จักมากขึ้น งบประมาณจึงมาจากการขายโฆษณามากที่สุด

รองลงมาคือเงินค่าสมัครสมาชิก ซึ่งทำให้หนังสือพิมพ์ต้องให้พื้นที่โฆษณามากเป็นอันดับแรกในทุกปี แต่มีปริมาณสัดส่วนแตกต่างกันบ้าง เนื่องจากผู้อ่านได้ร้องเรียนถึงการนำเสนอเนื้อหาด้านโฆษณาที่มีมากเกินไป

นอกจากนี้ พบข้อสรุปของทุกรูปแบบตามปริมาณพื้นที่การนำเสนอเนื้อหา ดังนี้

1) โฆษณา มีพื้นที่จำนวน 69,647.7 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 44.8 ซึ่งมากที่สุด พบเป็นการนำเสนอสินค้าและบริการที่ฮาลาลสำหรับมุสลิม ส่วนมากเป็นการขายอาหารและบริการของบริโภคมักเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นการขายสินค้าและบริการของอุปโภค และขายสินค้า บริการของสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต เนื่องจากหนังสือพิมพ์กัมปงมีการเผยแพร่ในลักษณะแจกจ่ายฟรีและรายได้จากการสมัครสมาชิก จึงทำให้ต้องพึ่งเงินจากค่าโฆษณาเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ โฆษณาที่ปรากฏส่วนมากเป็นของผู้ค้ารายย่อย หรือกิจการขนาดเล็กดำเนินการค้าด้วยตัวเอง เช่น ร้านอาหาร อันสอดคล้องกับปณิธานที่ตั้งไว้ว่าต้องการรับใช้ชุมชนและสินค้าหรือบริการทั้งหมดไม่ผิดหลักตามศาสนาอิสลาม ไม่มีการใช้เรือนร่างของผู้หญิงมาเป็นสื่อเชิญชวน การลงโฆษณาจากเคอร์รี่จกมักคุ้นกับคณะทำงานมาก่อน หวังเพียงเพื่อช่วยเหลือกัน ต่อมามีการขยายวงของการขายโฆษณาจากคนคุ้นเคยเป็นคนนอกมากขึ้น

ทั้งนี้ มีเนื้อหาประเภทอื่นที่นำเสนอในรูปแบบการโฆษณาสอดแทรกอยู่ด้วย ได้แก่ สำนักทนายความ สถาบันการศึกษา การแพทย์ สุขภาพ วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ศิลปะ และอุปกรณ์การเกษตร

จากทั้ง 5 ปี พบว่า พื้นที่โฆษณามีมากที่สุดในปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 50.5 เนื่องมาจากผู้ซื้อโฆษณาได้เห็นถึงความตั้งใจจริงของทีมงานที่จะทำสื่อเพื่อสังคมมุสลิม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตอบรับของผู้อ่านที่มีต่อหนังสือพิมพ์แจกฟรีอย่างหนังสือพิมพ์กัมปง ซึ่งเทียบได้จากจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นจากปีแรก และในปีต่อๆ มาที่ต้องมีการยื่นเข้าแล้วเพื่อรอรับแจกหนังสือพิมพ์หรือการเรียกร้องให้มีการทำศูนย์ข่าวกัมปงภูมิภาค แต่ในปีถัดมากลับพบพื้นที่โฆษณาตกลง เนื่องมาจากผู้อ่านร้องเรียนถึงการมีโฆษณามากจนเกินไปและเสนอให้หนังสือพิมพ์ปรับปรุงการนำเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับโฆษณาให้สมดุลกัน

2) บทความ มีพื้นที่จำนวน 48,256.2 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 31.0 พบเป็นการนำเสนอผ่านคอลัมน์ ได้แก่ ที่ทำการกัมปง วิถีมุสลิม ทำเพื่อลูกเพื่อหลาน เปิดกัมปงเปิดชีวิตฉายในกัมปง มุสลิมริมฝั่งโขง เสี่ยงจากยอดดอย ภูมิปัญญา กัมปง ทายาทชาวนา ทนายกัมปง เศรษฐกิจอิสลาม คลินิก SME แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย หนึ่งกัมปงหนึ่งผลิตภัณฑ์ ช่องทางแก้จน ร้องทุกข์กัมปง กระแสทัศน์ เยาวชนเกษตรอัลอัมมียะ วิทยาศาสตร์ เยาวชน กระแสทัศน์ หน้าต่างโลก กัมปง IT รู้ทันสื่อ คอลัมน์เปิดสมองมองโลกและการเมืองไร้มิตร นอกจากนี้ในระบอบสามปีหลังมีการอ้างอิงแหล่งข่าวจากที่อื่นด้วย เช่น สำนักข่าวอิสราและมติชนออนไลน์ เป็นต้น

จากทั้ง 5 ปี พบว่า พื้นที่บทความมีมากสุดในปีที่ 4 เนื่องจากการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานทั้งการบริหารงาน และทีมงาน รวมถึงการมีเครือข่ายจากส่วนภูมิภาค จึงทำให้เนื้อหาในปีนี้มีหลากหลายมากกว่าปีอื่นๆ และพบพื้นที่บทความน้อยสุดในปีที่ 2 เนื่องจากเป็นปีที่มิใช่ข้อมากที่สุด จึงทำให้การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอื่นลดน้อยลงไปด้วย และเนื้อหาที่นำเสนอในรูปแบบบทความตลอดทั้ง 5 ปีนี้ ได้ให้นำหนักกับเหตุการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้ นายสมชาย นีละไพจิตร ประเภทเนื้อหาที่มีการนำเสนอเป็นบทความมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

2.1) ด้านสังคม พบเป็นประเด็นที่นำเสนอเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน และเรื่องใกล้ตัวของสังคมมุสลิม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ส่งผลต่อเยาวชนและสังคมมุสลิม ยาเสพติดในชุมชน การเรียน การเข้าใจศาสนาของคนในปัจจุบัน การทำกิจกรรมเพื่อสังคม ใบบรรองฮาลาล และบทบาทสตรี ทั้งนี้ มีการเชื่อมโยงและสอดแทรกเนื้อหาทางศาสนาอย่างชัดเจน เช่น โศกการผิดประเวณี การสร้างความศรัทธา สิ่งที่พระเจ้าอนุมัติและห้าม

2.2) การเมืองการปกครอง พบเป็นประเด็นที่นำเสนอทั้งในระดับชุมชน เช่น การเลือกตั้งอิหม่าม (ผู้นำศาสนาในชุมชน) ระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกผู้แทนเพื่อลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือคณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัด และระดับประเทศทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือการตั้งพรรคการเมืองมุสลิม ทั้งนี้ เนื้อหาที่มีการนำเสนอมากที่สุดได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐละเมิดหรือเป็นผู้กระทำแก่บุคคลให้ได้รับความเสียหายในชีวิตหรือจิตใจ เช่น เหตุการณ์ดูขมขื่นมัสยิดกรือชะ เหตุการณ์ตากใบ การหายตัวไปของนายสมชาย นีละไพจิตร

2.3) การแพทย์-สาธารณสุข พบเป็นของหน่วยงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิม (สสม.) เนื้อหาไม่ได้เน้นเจาะจงเฉพาะเรื่องของมุสลิมเพียงอย่างเดียว เป็นการให้ความรู้ในเรื่องสาเหตุการเกิดโรค การป้องกัน การดูแลรักษาตนเอง รวมถึงสมุนไพรต่างๆ บางครั้งมีเนื้อหาเชื่อมโยงในเรื่องศาสนาบ้าง เช่น การรับประทานอาหารตามแบบอย่างศาสนา ผลไม้ที่ปรากฏในคัมภีร์กุรอาน ได้แก่ อินผาลัม องุ่น มะกอก มะเดื่อ และทับทิม

2.4) ศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม พบเป็นเรื่องที่น่าสนใจ คดีเคอโงจี้ รวมถึงหลักศาสนาที่ศรัทธาและปฏิบัติที่เห็นตรงกันและขัดแย้งในสังคมมุสลิมและสังคมโลก

2.5) ต่างประเทศ พบเป็นการนำเรื่องในต่างประเทศ มาแปล เรียบเรียง และวิพากษ์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันในเรื่องของศาสนา ผ่านหนังสือพิมพ์กัมปง เช่น ภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่อ้างอิงเหตุการณ์ในสงครามครูเสด ดินแดนปาเลสไตน์ ความคิดเห็นต่อประเทศมุสลิม การเรียนรู้โลกมุสลิมในประเทศอื่น และประวัติศาสตร์อิสลาม

3) ข่าว มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 13,312.7 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 8.6 พบเป็นการบอกเล่าความเป็นไปของโลกมุสลิมและสังคม โดยรวม ส่วนมากจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามนำเสนอผ่านคอลัมน์ ได้แก่ คอลัมน์สำนักข่าวกัมปง โลกมุสลิมชายแดนใต้ ย่อโลก คอลัมน์ข่าวเศรษฐกิจกัมปง และด้วยแนวความคิดที่ว่า มุสลิมทุกคนเป็นที่น้องกัน เปรียบประดุจเรือนร่างเดียวกัน ฉะนั้นเรื่องระยะทางหรือความใกล้ไกลจึงไม่ใช่ปัญหาของการรับรู้และมีความรู้สึกร่วมกัน ทั้งนี้ประเภทเนื้อหาที่เป็นข่าวมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ต่างประเทศ การแพทย์-สาธารณสุข การเมืองการปกครอง สังคม และเศรษฐกิจ แบ่งตามสถานที่เกิดข่าวได้ดังนี้

3.1) ข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศ พบเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคม เศรษฐกิจ เป็นเรื่องใกล้ตัว เช่น สุขภาพ การค้าและการลงทุนในประเทศ หรือความเป็นไปของสังคม ซึ่งอาจเป็นเรื่องร้อนหรือมีผลกระทบต่อคนในสังคมขณะนั้น เช่น ข่าวนางอังคณา นีละไพจิตรเข้าร้องเรียน DSI กรณีความลับหน้าการสืบสวนคดีการหายตัวไปของ ทนายสมชาย นีละไพจิตร เพลงใหม่เรื้อนพักปอเนาะกระบี่ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเชียงใหม่เดือน เยาวชนระวังถูกหลอก และพบข่าวในภูมิภาคเพิ่มมากขึ้นในปีที่ 4

3.2) ข่าวในต่างประเทศ พบในปีที่ 2 และมีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นในปีที่ 3 และมากที่สุดในปีที่ 5 เนื่องจากการมีเครือข่ายที่เพิ่มขึ้นและทีมงานมีบุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาเพิ่มขึ้น เป็นความขัดแย้งทางศาสนา เช่น เหตุการณ์ที่อาเจ๊ะ อินโดนีเซีย หรือความขัดแย้งระหว่างชาติ เช่น สงครามในอิรัก การถูกจับกุมตัวและลงโทษ ของอดีตประธานาธิบดีอิรัก การรำลึกเหตุการณ์ 9/11 นอกจากนี้ยังพบว่ามีเสนอข่าวการสร้างความสัมพันธ์ เช่น การทำงานร่วมกันของบาทหลวงและอิหม่าม และการที่มุสลิมเป็นผู้ถูกระทำจากชาติอื่น โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา เช่น การโจมตีอิรัก หรือการมีทัศนคติในด้านลบ เช่น การพุ่งเป้ากลุ่มมุสลิมเป็นผู้ออกกรรไกรวางระเบิดในกรุง ลอนดอน

4) การสัมภาษณ์ มีพื้นที่จำนวน 10,782.7 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 6.9 และนำเสนอผ่านเรื่องเด่น บทความพิเศษ หรือคอลัมน์คนเล็กไม่เล็ก ซึ่งผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวหรือเชี่ยวชาญในสาขานั้น เช่น อาจารย์อิสมาอิล ลุดฟี อาจารย์บรรจง บินกาซัน หรือผู้ประสบเหตุโดยตรง อย่างนางอังคณา นีละไพจิตร ผู้สูญเสียสามี หรือนุคคลมิมบทบาทในสังคมการเมืองทั้งระดับประเทศและการเมืองเฉพาะกลุ่มมุสลิม ได้แก่ นายนาจมุดดิน อูมานายเด่น โต๊ะมีนา นายไพศาล พรหมยงค์ และนายพิเชษฐ สุทธิवाल หรือผู้มีคุณูปการแก่สังคมมุสลิม ดังเช่น อาจารย์อิสมาแอล วิสุทธิปราณี หรือนายวาเด็ง ปูเต๊ะ พระสหายแห่งสายบุรี นอกจากนี้ยังมีกลุ่มผู้ทำงานศาสนาและการอยู่ร่วมกันเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่คนในสังคมด้วย ทั้งนี้ ประเด็นสัมภาษณ์ 5 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสังคม การเมืองการปกครอง อื่นๆ การศึกษาและศาสนา-จริยธรรม-ศีลธรรม

5) อื่นๆ มีพื้นที่จำนวน 7,658.4 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 4.9 พบการนำเสนอเป็นลักษณะภาพปกของเรื่องเด่นในฉบับ หัวหนังสือพิมพ์ พาดหัว สารบัญเรื่องเด่นของเล่ม ซึ่งในปีแรกของการทำหนังสือพิมพ์มีการแบ่งพื้นที่ให้กับเนื้อหาเหล่านี้อย่างชัดเจน แต่ต่อมาพบว่าหัวหนังสือและการพาดหัวถูกผนวกเข้าด้วยกันร่วมกับเรื่องบนหน้าปก และการพาดหัวแบบเดิมหายไป ทั้งนี้เกิดจากการปรับเปลี่ยนการออกแบบรูปเล่ม ในระยะแรกมีการออกแบบในแนวหนังสือพิมพ์ และเปลี่ยนไปเป็นแบบนิตยสาร คือการนำเรื่องเด่นของเล่มมาขึ้นปกเพียงเรื่องเดียว นอกจากนี้ภายในเล่มยังพบ รายชื่อที่ปรึกษา คณะทำงาน พิมพ์ลักษณ์ แบบฟอร์มสมัครสมาชิก “กัมปง” คอลัมน์การ์ตูนหน้าบ้าน ลุงคืนซึ่งพบอย่างสม่ำเสมอ บทกวีและคำกลอนที่แต่งสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เช่น กลอนกรือเซะ อาลัย กลอนน้ำ ตามูโค (จะให้ครูเป็นอะไร) และพบรูปภาพบรรยากาศของงานทั้งค่ายอาสาสมัคร การเยี่ยมพี่น้องมุสลิมต่างถิ่น

6) บทบรรณาธิการ มีพื้นที่จำนวน 3,764.2 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 2.4 พบเป็นการนำเสนอมีเนื้อหาหลายประเภทในบทเดียวกัน ทั้งการแสดงจุดยืนของการทำหนังสือพิมพ์ ปรากฏในฉบับแรกๆ ของการทำหนังสือพิมพ์ บอกเล่าเรื่องราวความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์กัมปงที่มีต่อสังคม เป็นกระบอกเสียงให้กับชุมชนได้รับรู้ความเป็นไปของสังคมหรือประเด็นหลักของสังคมขณะนั้น และเรื่องเด่นของเล่ม เช่น สถานการณ์ทางสามจังหวัด

ชายแดนใต้ และการบอกเล่าสภาพการณ์ของหนังสือพิมพ์ เรื่องราวภายในองค์กรในขณะนั้นด้วย ดังเช่นปรากฏในบทบรรณาธิการฉบับหลังๆ เรื่องการเป็นหนี้ ขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน

7) การประชาสัมพันธ์ พบว่ามีพื้นที่จำนวน 2,079.8 คิดเป็นร้อยละ 1.3 และนำเสนองานประชาสัมพันธ์เพื่อการกุศลของมัสยิด สถานศึกษา สถาบัน องค์กรต่างๆ และปีที่ 5 มีการประชาสัมพันธ์ของประเภทต่างๆ มากขึ้น เช่น ด้านศิลปะ-วัฒนธรรม-บันเทิง ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การประกวดหนังสือสั้นเกี่ยวกับความสามานฉันท์ เป็นต้น

รูปแบบ ประเภท และปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์กัมปงดังกล่าว มีการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย บริบทของท้องถิ่น รวมทั้งมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอื่นๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบุรีรัมย์ไทม์ (สันติภาพ ชาร์มย์, 2560) และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสยามนิวส์ (จันทบุรี) (วลัยลักษณ์ สมจินดา, 2560) เป็นต้น

5.2 การนำเสนอหลักการอิสลามในหนังสือพิมพ์กัมปง

ผู้วิจัยนำหลักการอิสลามในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์กัมปงมาวิเคราะห์ร่วมกับหลักการสื่อสารมวลชนอิสลาม พรรณพิมล สะโรชะมาศ (2537) มาเป็นกรอบเพื่อพิจารณาถึงการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์กัมปง ผลการศึกษามีดังนี้

1) หลักปรัชญาของหนังสือพิมพ์ใช้กูรอ่าน จากผลการศึกษาพบว่าเนื้อหาจำนวนมาก แสดงการนำกูรอ่านมาใช้อ้างอิงและเป็นจุดยืนของการทำงานของกัมปง มีศาสนาเป็นหลักของการทำงาน และต้องการเป็นกระบอกเสียงของชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรณพิมล สะโรชะมาศ (2537) ที่ศึกษาบทบาทหนังสือพิมพ์มุสลิมในประเทศไทย สำหรับหนังสือพิมพ์กัมปงนั้นไม่มีการวางหลักการทำงานตามบทบาทสื่อมวลชนสากลอย่างใด เนื่องจากบุคลากรแต่ละคนนั้นไม่ได้เรียนด้านสื่อสารมวลชน แต่อาศัยการเป็นนักกิจกรรมสมัยเรียนระดับมหาวิทยาลัยและเครือข่ายที่มีเป็นทุนเดิมของจรรยาบรรณการทำหนังสือ ที่ผ่านมานี้หนังสือพิมพ์กัมปงมีเหตุการณ์ผิดพลาดในการนำเสนอโฆษณาเกี่ยวกับอุปกรณ์เสริมทางเพศออกมา หนังสือพิมพ์กัมปงแสดงความรับผิดชอบโดยการทิ้งหน้าหนังสือพิมพ์ที่มีโฆษณาดังกล่าวและพิมพ์หน้านั้นใหม่ และพบบทบรรณาธิการที่กล่าวขอโทษ อาจารย์ราชัน ซูเซ็น ที่นำบทความมาลงโดยมิได้ขออนุญาต (สิทธิศักดิ์ วงษ์เกษร, 2556)

2) “ข่าว” กับเนื้อหา ตามทัศนะอิสลาม หมายถึง ความมีสันติ ความมั่นคง ความต่อเนื่อง มิใช่ความขัดแย้ง การช่วงชิงแข่งขัน ความไม่มีระเบียบ การใส่ร้ายป้ายสี ทำลายชื่อเสียง และวิธีการแสวงหาข่าวต้องเริ่มต้นด้วยความเคารพให้เกียรติ การปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมต่อแหล่งข่าว และเมื่อพิจารณาภารกิจของสื่อมวลชนพบว่าหนังสือพิมพ์กัมปงได้ทำหน้าที่ของตัวเองในด้านการนำเสนอข่าว โดยไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวหรือเข้าข้างเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมจะไม่นำเสนอ เช่น การตัดสินใจการปฏิบัติหลักศาสนาแบบนั้นแบบนี้ถูกคิดอย่างไร แต่นั่นเนื้อหาฟื้นฟูความศรัทธา การปฏิบัติทั้งเรื่องทางโลก เช่น การทำธุรกิจและทางศาสนกิจ และจากการศึกษาพบว่าการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์กัมปงในฐานะสื่อมวลชน มีเนื้อหา ข้อความ ที่สอดคล้องกับหลักการทะเลาะและหะรอม และไม่พบข้อความที่สนับสนุนความไม่เป็นธรรมหรือส่งเสริมสิ่งที่เป็นสิ่งที่ไม่ดีทะเลาะตัวอย่างเช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมุสลิมชายหญิงต้องอยู่ในกรอบของอิสลาม การให้ดอยห่างจากของมีนเมา การห้ามมิให้ทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย ในบาร์หรือร้านเหล้า ในไนต์คลับในสถานลีลาศ และอื่นๆ ที่คล้ายกัน หรือด้านโฆษณา หนังสือพิมพ์กัมปงยังเป็นช่องทางและสื่อกลางสนับสนุนสินค้าบริโภค อุปโภค

และการบริการที่เหลาขาด ไม่ขัดกับหลักการอิสลาม ถึงแม้ว่าครั้งหนึ่งจะมีข้อผิดพลาดจากการลงโฆษณา หนังสือพิมพ์ก็มักปองกัอินดีที่จะเรียกคืนหนังสือพิมพ์ชุดนั้นและดำเนินการจัดทำใหม่

สำหรับทฤษฎีด้านสื่อสารมวลชนนั้น จากการศึกษาพบว่า ตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสื่อมวลชน (ศุภรัตน์ ฐิติกุลเจริญ, 2550, น. 222) หนังสือพิมพ์ก็มักปองได้ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อม สื่อกลางและช่องทางที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันของชุมชนมุสลิม และพยายามที่จะสนองต่อความต้องการของชุมชน การสร้างความบันเทิง การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ รวมถึงการทำให้สังคมมุสลิมรู้สึกถึงความเป็นสังคมเดียวกัน เช่น การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชุมชนระดับประเทศและต่างประเทศ รวมถึงข้อเสนอแนะ วิจารณ์ต่างๆ การประชาสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ในสังคม

ในส่วนทฤษฎีผู้ปิดและเปิดประตูสาร (ศุภรัตน์ ฐิติกุลเจริญ, 2550, น. 196-197) หนังสือพิมพ์ก็มักปองทำหน้าที่เป็นผู้ที่คอยกั้นกรองข่าวสารเพื่อที่จะส่งผ่านเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ไปยังผู้อ่าน ซึ่งเนื้อหาข่าวสารต่างๆ ที่จะไปปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์นั้น จะต้องผ่านการคัดกรองตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือหลักการอิสลาม ฉะนั้นผู้ส่งสารหรือคัดกรองสาร ตลอดจนผู้ดำเนินงานทุกส่วนจะต้องเป็นผู้มีความรู้เรื่องหลักการอิสลาม เพื่อให้สามารถส่งสารได้ถูกต้องและเป็นไปตามบรรทัดฐานของศาสนาอิสลามที่กำหนดไว้ ซึ่งการเลือกประเด็นหรือปัญหา หนังสือพิมพ์ก็มักปองจะเลือกประเด็นหรือปัญหาที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมมุสลิม ซึ่งเป็นการกำหนดการรับรู้เหตุการณ์แก่ผู้อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกำหนดระเบียบวาระ (ศุภรัตน์ ฐิติกุลเจริญ, 2550, น. 200-201)

นอกจากนี้ บทบาทของหนังสือพิมพ์ก็มักปองที่มีต่อการพัฒนาประเทศ (สุรสิทธิ์ วิทวารัฐ, 2549, น.162) อาจเป็นลักษณะทางอ้อม เช่น สร้างความตื่นตัวในสื่อของมุสลิม การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือพิมพ์ เช่น การสมัครสมาชิก การซื้อบัตรงานเลี้ยงเพื่อนำรายได้สมทบการทำงานของหนังสือพิมพ์และรักษาหนังสือพิมพ์ให้คงอยู่ต่อไป

อีกทั้งเมื่อนำบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์มาพิจารณาถึงการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ก็มักปอง (สิริพร วิระโชติ, 2548, น. 1-6, ธนวดี บุญถือ และคณะ, 2544, น. 702-705 และ สุภาณี นิตย์เสมอ, 2543, น. 14-15) พบว่าหนังสือพิมพ์ยังคงมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาที่ให้ข่าวสารความรู้ ให้ข้อเสนอแนะ และอธิบาย ทั้งในหลักการอิสลาม เหตุการณ์บ้านเมืองและข่าวสารของสังคม แต่ยังคงเน้นที่สังคมมุสลิมเป็นหลัก รวมถึงการเป็นสื่อกลางให้ผู้อ่านแสดงความคิดเห็นและให้อ่านาผู้อ่านเสมือนเป็นเจ้าของ เป็นผู้ตัดสินใจถึงการดำรงอยู่ของหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ บทบาทของการเป็นสื่อในการโฆษณาของหนังสือพิมพ์ก็มักปองชัดเจนอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งรายได้หลักของหนังสือพิมพ์

6. บทสรุป

การทำงานของหนังสือพิมพ์ก็มักปองกับหลักสื่อสารมวลชนในวิถีอิสลาม มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ก็มักปองมีการนำหลักการอิสลามมาใช้มากกว่าการนำหลักการของมนุษย์หรือสถาบันใดในโลกนี้มาอ้างอิง แต่ทั้งนี้เมื่อนำการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ก็มักปองมาเทียบเคียงกับหลักสื่อสารมวลชนตามทฤษฎีต่างๆ หนังสือพิมพ์ก็มักปองก็สามารถแสดงบทบาทของตัวเองสอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน จึงสามารถจัดได้ว่าหนังสือพิมพ์ก็มักปองเป็นหนังสือพิมพ์ที่ตั้งอยู่บนหลักการสื่อสารมวลชนสากล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบนรากฐานแห่งหลักการอิสลาม ซึ่งมีบทบาทที่คล้ายคลึงกับ

รายการวิทยุการศึกษาอัดกุ่มอ่านเพื่อการพัฒนาชุมชน ในจังหวัดสตูล ที่พบว่ารายการวิทยุสามารถช่วยถ่ายทอดข้อมูลที่ สำคัญให้กับชุมชน ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งความรู้ต่างๆ ด้านกิจการศาสนาเป็นอย่างดี รวมทั้งได้เสนอ ข้อมูลผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ในปัจจุบันให้กับมุสลิมทั้งที่เป็น เจริงบวกและเจริญลบ (อะหมัด มุฮัมมัดซาฮี นาปาเลน, 2558)

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหนังสือพิมพ์กึ่งโปง ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1) หนังสือพิมพ์กึ่งโปงควรเพิ่มเนื้อหาประเภทข่าวให้มากขึ้น เพื่อสอดคล้องกับสื่อที่เป็นหนังสือพิมพ์
- 2) หนังสือพิมพ์กึ่งโปงควรเพิ่มความหลากหลายของเนื้อหา เช่น การสัมภาษณ์ ควรมีบุคคลจาก หลากหลายอาชีพ เพื่อแสดงให้เห็นว่าศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งใดในสังคมก็ ตาม และประเภทเนื้อหาควรมีความหลากหลายเช่นเดียวกัน เช่น หากนำเสนอเรื่องราวสถานการณ์ทางภาคใต้ ก็ควรมี เรื่องราวของคนต่างศาสนาร่วมแสดงความรู้สึกร่วมกันให้ข้อเสนอแนะได้เช่นกัน
- 3) หนังสือพิมพ์กึ่งโปงควรกำหนดสัดส่วน จัดเนื้อหาของแต่ละรูปแบบและประเภทให้เหมาะสมกับ ฐานะของการเป็นหนังสือพิมพ์ เพื่อแสดงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในด้านอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การเป็นเวทีกลาง แสดงความคิดเห็น และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ การขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตย และการเป็นผู้นำในการ เปลี่ยนแปลง
- 4) หนังสือพิมพ์กึ่งโปงและสื่อมุสลิมทุกประเภท ต้องยึดหลักการอิสลามในการนำเสนอ
- 5) หนังสือพิมพ์กึ่งโปงควรมีช่องทางการนำเสนอสื่อที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ด้านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ นอกเหนือจากการเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเพิ่มช่องทางการรับข่าวสาร และให้ผู้รับ สารเข้าถึงสารของหนังสือพิมพ์กึ่งโปงมากขึ้นเช่นเดียวกัน เนื่องจากปัจจุบันการกำหนดวาระข่าวสารผ่านสื่อสังคม ออนไลน์เป็นบทบาทร่วมระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้ใช้อินเทอร์เน็ต สามารถเป็นโอกาสในการผลักดันประเด็นที่ตรงกับ ความต้องการของสังคมและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือเชิงนโยบายได้ (สกุลศรี ศรีสารคาม, 2560)

เอกสารอ้างอิง

- ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์. (ม.ป.ป.) *หนังสือแนะนำอิสลาม*. กรุงเทพฯ: ชมรมวิทยปัญญา.
- ธนવી บุญลือ จาระไน แกลโกศล และพีระ จิระโสภณ. (2544). *หลักและทฤษฎีการสื่อสาร*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- พรณพิมล สะโรชะมาศ. (2537). *บทบาทหนังสือพิมพ์มุสลิมในประเทศไทย*. (Unplished master's). จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วลัยลักษณ์ สมจินดา. (2560). *บทบาทสื่อมวลชนของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสยามนิวัต (จันทบุรี) และการรับรู้ของผู้รับ สาร*. *วารสารวิชาการนิเทศสยามปริทัศน์*. 16 (21), 135-146.
- สิริพร วีระโชติ. (2548). *ข่าวชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภรศม์ ฐิติกุลเจริญ. (2550). *ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สกุลศรี ศรีสารคาม. (2560). "อิทธิพลของสื่อสังคมต่อบทบาทการกำหนดวาระข่าวสารระหว่างผู้รับสารและ สื่อมวลชนในการนำเสนอประเด็นสังคม" *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร* 12 (1): 236-249.
- สันติภาพ ชารัมย์. (2560). *บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบุรีรัมย์ใหม่*. *วารสารช่อพะยอม*. 28(2), 271-279.

-
- สิทธิศักดิ์ วงษ์เกษร. (3 ตุลาคม 2556.). *กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กัมปง*. [สัมภาษณ์].
- สุภาณี นิตย์เสมอ. (2543). *การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรสิทธิ์ วิฑารัฐ. (2549). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนา: พัฒนาการ แนวคิด สภาพการณ์ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อะหมัด มุฮำหมัดซาคี นาปาเลน. (2558). บทบาทราชการวิทยุการศึกษาอัลกุรอานเพื่อการพัฒนาชุมชนในจังหวัดสตูล. *วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี* 5(10), 117-127.
- อิชา นิยม. (17 สิงหาคม 2551). *กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กัมปง*. [สัมภาษณ์].